

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza
w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали X Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Луцьк, 15–16 травня 2025 р.)**

**Луцьк
2025**

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 12 травня 2025 р.)

Рецензенти:

Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали
С 90 Х Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 15–16 травня 2025 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 215 с.

ISBN 978-617-8279-53-0

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на Х Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

ISBN 978-617-8279-53-0

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

© Колектив авторів, 2025

Мандрик Ірина, Мичка Ірина

mandryk2008@gmail.com; irynamychka@gmail.com

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ

Компетентнісний підхід є обов'язковою умовою сучасної шкільної освіти. Тому при вивченні шкільного курсу географії використання компетентісно орієнтованих завдань є необхідною умовою для формування та перевірки сформованості компетенцій учнів.

Компетентісно орієнтовані завдання (КОЗ) – це комплексні задачі прикладного характеру, для розв'язання яких обов'язковим є застосування сучасних засобів навчання, надання учителем різнорівневої допомоги та критеріїв оцінювання як кінцевого результату, так і способів його отримання [1].

Методика розробки КОЗ передбачає дотримання відповідної структури завдань, алгоритму створення КОЗ та врахування рівнів складності завдань.

У структурі КОЗ прийнято виділяти такі обов'язкові елементи:

- стимул – мотивує до виконання;
- завдання – задає діяльність;
- джерело інформації – містить необхідну інформацію;
- бланк для виконання завдання;
- інструмент перевірки – визначає критерії оцінювання [4].

Створення КОЗ здійснюється за наступним алгоритмом: мотивація – практичне значення – проблемне питання – додаткова інформація – розв'язання проблеми.

Розробляючи КОЗ, вчителю географії необхідно враховувати, що такі завдання за складністю поділяються на три рівні: відтворення; встановлення зв'язків; міркування. Завдання першого рівня передбачають просте відтворення основних географічних знань. Сюди можна віднести тести, задачі, завдання на розпізнавання географічних об'єктів. Другий рівень передбачає завдання, які вимагають встановлення міжпредметних зв'язків, географічних знань, умінь і навичок. Виконання завдань третього, найскладнішого рівня, вимагає від учнів уміння узагальнювати, розв'язувати проблеми та робити відповідні висновки, володіння навичками їх аргументування та доведення [3].

Таким чином, застосування компетентісно орієнтованих завдань у шкільному курсі географії дає змогу учням:

- навчатися добирати інформацію з різних розділів географії;
- застосовувати географічні моделі;
- встановлювати зв'язки між географічними об'єктами, процесами й явищами;
- демонструвати рівень сформованості інтелектуальних умінь;
- виявляти дослідницькі вміння;
- оцінювати власні знання та вміння.

Завдяки застосуванню компетентісно орієнтованих завдань учитель географії має змогу:

- виявляти рівень сформованості предметної географічної компетентності учнів;
- оцінювати спроможність школярів самостійно здобувати знання й обирати спосіб діяльності;

– формувати в учнів інтерес до географії та досвід творчої діяльності в процесі її вивчення;

– формувати в учнів готовність використовувати отримані знання, вміння та навички в реальному житті для розв'язання практичних завдань та життєво важливих ситуацій [1; 4].

Отже, використання КОЗ у шкільному курсі географії дає змогу перевірити не лише рівень сформованості тієї чи іншої компетентності, а й оцінити спроможність учнів до самостійного уміння здобувати знання та власноруч обирати способи для досягнення цієї мети, що сприяє формуванню інтересу до географічної науки.

Список використаних джерел: 1. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі : монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с. 2. Вішнікіна Л. П., Діброва І. О. Компетентнісно-орієнтовані завдання з географії. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. III (32). Is. 63. Budapest, 2015. С. 10–15. 3. Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти : кол. монографія / [авт. кол. : Л. П. Вішнікіна, А. А. Шуканова, О. А. Федій, С. П. Сарнавський та ін.] ; за наук. ред. д-ра пед. наук Л. П. Вішнікіної. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 265 с. 4. Проненко О. П. Готуємося до PISA – 2022: компетентнісно орієнтовані завдання на уроках географії. URL: <https://naurok.com.ua/kompetentnisno-orientovani-zavdannya-na-urokah-geografi-242097.html>.

УДК 373.5.016:91

Кулик Катерина, Потапова Алла

kulyk3011@gmail.com; potapova.alla@vnu.edu.ua

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Постановка проблеми. На сьогодні на уроках складно змусити дітей просто відповідати на запитання, тим самим перевіряючи у них домашнє завдання або знання, які вони засвоїли по темі певного курсу з географії. Перед учителем стоять нові виклики, зокрема, потреба в розробці ефективних методик застосування цифрових інструментів для об'єктивної та оперативної перевірки оцінювання знань із географії. Також актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій на кожному уроці та необхідністю підвищення якості освіти дітей, включаючи природничу освітню галузь. Зрештою, зважаючи на всі ці виклики, виникає необхідність адаптації традиційних форм контролю та перевірки знань як до сучасних технологічних можливостей, так і до зацікавлення учнів у виконанні ними цих завдань.

Мета дослідження. Дослідити теоретичні та методичні аспекти використання електронних ресурсів для перевірки знань учнів на уроках географії та виявити переваги щодо їх впровадження.

Результати дослідження. Використовувати електронні ресурси для перевірки знань учнів на уроках географії можна на різних етапах уроку: поточного, тематичного та підсумкового контролю.

Під час поточного контролю основна мета полягає в оперативному відстеженні рівня розуміння учнями нового матеріалу, виявленні прогалин у знаннях та їх своєчасній корекції. Електронні ресурси надають для цього широкі можливості

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РЕГІОНІВ

Пугач Сергій	Територіальні аспекти дослідження соціальних інтернет-мереж	3
Дронова Олена	Екологічний слід як маркер екологічної та економічної безпеки	5
Нємець Олексій	Socio-geographical aspects of the evolution of the creative economy	9
Влах Мирослава	Географічне назовництво й геополітика	13
Овчаренко Гліб, Сегіда Катерина Криволапов Валерій	Про різноманіття визначення та суть ідентичності як ресурсу для розвитку регіонів	17
Маковецька Лариса	Обґрунтування методики суспільно-географічного аналізу людського капіталу	19
Потапова Алла	Соціально-економічний розвиток територій у науково-теоретичному контексті формування освітніх програм вищих навчальних закладів	22
	Зниклі села Волинської області	25

ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНІВ

Лажнік Володимир	Динаміка та сучасний стан зовнішньої торгівлі товарами між Україною та Іспанією	27
Грицевич Володимир	Методика метризації соціально-економічного стану регіонів із метою оцінки їх потенціалів	31
Pohrebskyi Taras	The Development of Greenfield Projects in the World	33
Pohrebskyi Taras	The Involvement of Greenfield Lands in Ukrainian Post-War Reconstruction	35
Слащук Андрій	Оцінка сучасного стану демографічного розвитку міста Луцька (2001–2024 роки)	37
Сук Олена, Залуська Марія, Поручинський Володимир Яроменко Оксана	Розвиток міських агломерацій України в умовах децентралізації	38
Волков Денис, Ключко Людмила Гаверіков Артем, Телебєнєва Євгенія Кощук Ольга	Житлове господарство Рівненщини: суспільно-географічний аспект	40
	Стан і перспективи розвитку роздрібної торгівлі Харківської області	42
	Територіальні особливості виробництва кукурудзи в Україні	46
	Проблеми та перспективи розвитку галузей рослинництва Рівненської області	50
Сосницька Ярослава	Агрокластери як інноваційна форма розвитку агробізнесу в Україні	53

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Гукалова Ірина	Пріоритети просторового планування ЄС та їх сприйняття в Україні в умовах війни	56
Палеха Юрій, Маслова Марія	Функціональне зонування як інструмент регулювання просторового розвитку територіальних громад і населених пунктів	58
Ходико Дмитро	Оцінка ступеня поляризації розвитку регіонів та громад із використанням тесту Ешмана	60
Сегіда Катерина, Чехов Сергій	Теоретичні аспекти використання гравітаційної моделі Хаффа для оптимізації просторової структури системи споруд цивільного захисту населення м. Харкова	63
Хоменко Діана	Просторові та перцепційні трансформації прифронтових міст на прикладі Лиману Донецької області	67
Омельченко Наталя	Післявоєнне відновлення слабоурбанізованих територій (на прикладі Херсонської області)	70
Кравченко Катерина	До питання теоретичних та прикладних досліджень міських агломерацій	73
Нікон Ольга	Проблеми та перспективи використання перцепційного підходу при вдосконаленні міських просторів	77
Маляренко Костянтин	До питання стійкості економічного потенціалу регіону	80
Бобир Владислав	Ідентичність міста у цифровому просторі: потенціал впровадження регіонального домену .kyiv	83
Кравченко Катерина	Модель реалізації функцій міської агломерації: теоретико-методологічні засади та стратегічні орієнтири	85
Колосов Сергій, Телебєнєва Євгенія	Вплив війни на експортний потенціал України	91
Сябренко Олег	Відновлювана енергетика у розвитку регіонів України: стратегічні орієнтири	94
Маковецька Лариса, Баранчук Фаїна	Виклики міжмуніципального співробітництва в сучасних умовах (на матеріалах Луцької міської територіальної громади)	95
Слащук Андрій, Трофимчук Денис	Соціально-економічні чинники розвитку міста Луцька впродовж 1991–2024 років	97

РЕГІОНАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Жаронкін Валентин	Міграційні стратегії українських ромів у країнах Європи	99
Перевозник Анастасія, Мандрик Ірина	Проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах війни	100
Венгрин Дар'я	До питання вимушених міграцій українців як чинника зміни розселенської структури (на прикладі країн ЄС)	103

Думнов Олександр	Особливості запровадження інституційного підходу в регулюванні ринку праці	105
Залуська Марія	Освітні та трудові виклики для українських біженців за кордоном	108
Сук Олена	Вплив збройних конфліктів на динаміку вимушеної міграції	109
Сук Олена, Залуська Марія, Музичук Юрій, Слащук Андрій	Міграція молоді з України: основні причини	111

ПРИРОДНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ТА РЕСУРСИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Khilchevskiy Valentyn, Hou Jingyao, Zabokrytska Myroslava	China's water resources: status, use and management	113
Тарасюк Ніна, Малащук Петро	Зміна температури повітря в Україні: причини та наслідки	117
Павловська Тетяна	Багаторічна (1974–2023 рр.) динаміка місячних сум опадів на метеостанції Луцьк (Волинська область, Україна)	119
Карпюк Зоя, Чижевська Лариса, Качаровський Роман, Чижевський Тадеуш	Природоохоронні об'єкти басейну річки Полонка	123
Щесюк Єлизавета, Стельмах Валентина	Аналіз гідрологічних особливостей річки Інгулець	126

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

Смирнов Ігор, Любіцева Ольга	Гендерний чинник у геополітичній, суспільно-господарській та культурно-освітній сферах Гетьманщини (туристичний контекст)	130
Smyrnov Ihor, Lyubitseva Olha	Polskie nekropolie w Polsce i w Ukrainie jako zasoby turystyczne i czynnik rozwoju ukraińsko-polskiej turystyki po wojnie	135
Ільїн Леонід	Регіональний розвиток туризму: програмно-цільовий аспект	144
Стешенко Леся, Савченко Ірина	Основні тенденції гейміфікації туризму	147
Гоцька Владислава, Гринюк Діана	Інстаграмність як фактор розвитку рекреаційно-туристських ресурсів: просторовий аналіз українських дестинацій	150
Майстер Андрій, Куницький Михайло	Проблема овертуризму в країнах Європи	153
Смик Оксана	Гастрономічний туризм: роль закладів харчування у формуванні туристичного досвіду	156
		211

Джаман Ярослав	Народні доми – важливий ресурс і чинник розвитку етнічного туризму (на прикладі міста Чернівці)	158
Питуляк Мирослава, Питуляк Микола Похила Юрій, Поплавська Інна Ільїна Ольга	Рекреаційно-оздоровчі ліси Хустського ЛДГ: сучасний стан та використання	159
	Малі міста Тернопільської області як об'єкти туристичної активності	162
	Геопросторовий аналіз, типізація й можливості застосування озерних сапропелів Рівненської області у санаторно-курортному господарстві	165
Зінчук Борис, Новосад Оксана Єрко Ірина, Мельник Надія, Качаровський Роман, Яцуняк Віктор Гоц Тетяна, Потапова Алла Потапова Алла, Семенюк Роман	Туристсько-рекреаційний потенціал Ковельського району: ресурси, можливості, перспективи	169
	Музейні установи Ковельського району Волинської області як елементи індустрії гостинності	171
	Туристичний потенціал Львівської області	174
	Екотуризм як один із перспективних напрямів розвитку територіальних громад	178

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Маковецька Лариса, Назарук Назар	Географічні компетентності краєзнавчих досліджень транспортної системи у шкільному курсі географії	180
Мельник Іванна, Ткачук Надія Озюк Уляна, Ткачук Надія	Використання веб-сервісу Google Maps на уроках географії	182
	Можливості використання Liveworksheets на уроках географії в умовах дистанційного навчання	184
Ткачук Надія, Тарасюк Злата Ткачук Надія	Поняття гейміфікації в освітньому процесі з географії: сутність, цілі та основні принципи	186
	Теоретичні засади моделювання дистанційного уроку географії	187
Мандрик Ірина Мандрик Ірина, Мичка Ірина	Система підготовки вчителя географії в Польщі ...	189
	Особливості використання компетентнісно орієнтованих завдань у шкільному курсі географії	192
Кулик Катерина, Потапова Алла Яресько Анна, Ткачук Надія Мельничук Максим, Лажнік Володимир Дубич Богдан, Потапова Алла Кошляцький Дмитро, Ткачук Надія	Використання електронних ресурсів для перевірки знань учнів на уроках географії	193
	Використання інтерактивних методів при вивченні загальної географії у 6 класі	194
	Особливості використання картографічного складника в шкільному курсі географії	197
	Проблеми використання штучного інтелекту учнями у закладах загальної середньої освіти	199
	Курс географії як складник шкільної медіаосвіти	200